
РЕЧНИК НА НАЙ-ЧЕСТО УПОТРЕБЯВАНИТЕ ПОНЯТИЯ ВЪВ ВРЪЗКА С ДЕЙНОСТТА НА ОМБУДСМАНА

Държавна администрация – включва администрациите, които подпомагат органите на държавната власт при осъществяване на техните правомощия.

Администрация на изпълнителната власт – обхваща администрацията на Министерския съвет, министерствата, държавните агенции, администрацията на държавните комисии, изпълнителните агенции (централна администрация), областните и общинските администрации (териториална администрация) и други административни структури, създадени със закон, които имат функции във връзка с осъществяването на изпълнителната власт.

Административна услуга – издаването на актове, с които се удостоверяват факти с правно значение, признава се или се отрича съществуването на права и задължения, както и извършването на други административни действия, които представляват законен интерес за физическо или юридическо лице.

Обществена услуга – образователна, здравна, социална, водоснабдителна, канализационна, топлоснабдителна, електроснабдителна, пощенска, телекомуникационна, търговска дейност, дейности по охрана и по безопасност на движението, както и други подобни услуги, предоставяни за задоволяване на обществени потребности, по повод на чието предоставяне могат да се извършват административни услуги.

Лошо администриране е налице, когато публичен орган или негов служител действа в разрез с установените задължителни за него правила или принципи.

Омбудсман (от швед. букв) – пратеник, посредник, лице, към което се отправят оплаквания и молби; независима от централната и местната изпълнителна власт институция, която защитава правата и законните интереси на гражданите от неправомерни действия на администрацията и е възпиращ фактор срещу злоупотреби с властта, срещу корупция и произвол.

Национален омбудсман – институция от типа на омбудсмана, установена на общонационално равнище на основата на закон и най-често в конституцията, с правомощия да приема и разглежда жалби и сигнали от лица, чиито права са накърнени от действията и бездействията на публичната администрация, да действа по своя инициатива и във всички случаи на констатирано нарушение да отправя препоръки и предложения до съответните институции за отстраняването им.

Регионален омбудсман – омбудсман, оправомощен да действа в отделно, обособено административно-териториално образувание с по-голяма или по-малка степен на автономия (автономна област, провинция и др.).

Местен омбудсман – омбудсман, оправомощен да осъществява наблюдение и контрол върху дейността на местната администрация в дадена административно-териториална единица (община, област и др.), да приема жалби и сигнали срещу нейните действия или бездействия, да отправя препоръки за отстраняване допуснатите нарушения.

Специализиран омбудсман – осигурява допълнителна или специализирана закрила на отделни лица или обществени групи (деца, хора с увреждания, военнослужещи, потребители), които поради спецификата на положението си в обществото или значимостта на обществените отношения, в които участват, се нуждаят от такава закрила.

Европейски омбудсман – гражданин на ЕС; избира се от Европейския парламент за срока на неговия мандат; разглежда случаи на лошо администриране от страна на институциите и органите на Европейските общности (Европейската комисия, Съвета на ЕС и Европейския парламент) по постъпили жалби или по собствена инициатива.

Жалба/Сигнал – оплакване от/информация за действия или бездействия на централната или местната администрация, които накърняват правата и свободите на лицата или не създават необходимите условия за зачитането на тези права и свободи. Подават се в писмена или устна форма и съдържат информация за подателя, нарушението и нарушителя.

Годишен доклад на омбудсмана – доклад, който съдържа информация относно дейността на омбудсмана, вкл. брой на получените, разгледаните и разрешените жалби и сигнали, направените от омбудсмана предложения и препоръки и дали те са били приети. Докладът се представя пред парламента и е публичен.

Специален доклад – доклад по отделни случаи, изготвен по искане на парламента или по инициатива на омбудсмана.

Проверка (разследване, проучване) – действията, които омбудсманът предприема с цел да се установи дали дадената институция/орган със своите действия или бездействия е нарушила човешки права или не е создала условия за упражняването им, както и дали е налице случай на лошо администриране.

Препоръка/Предложение – изготвя се след приключване на проверката (разследването, проучването) на омбудсмана и се изпраща до лицата и органите, обект на проверка (разследване, проучване), за възстановяване на нарушените права и свободи и отстраняване на причините и условията, които създават предпоставки за нарушения на правата и свободите.

Критична бележка – Европейският омбудсман прави критични бележки, ако установи, че случаят на лошо администриране не е широко разпространен и ако вече е невъзможно заинтересованата институция да отстрани проявата на лошо администриране.

Заинтересована институция – институция или орган на Европейските общности, която е обект на жалба или разследване по собствена инициатива на Европейския омбудсман.

Традиционно средство за съобщение – писма, телефон, телеграф, телекс, факс и електронна поща.

